

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI EDUKACJI, NAUKI
I MŁODZIEŻY
(NR 71)**

■ **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ
(NR 73)**

z dnia 23 czerwca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 71)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 73)

23 czerwca 2021 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, pod przewodnictwem poseł **Mirosławy Stachowiak-Różeckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, rozpatrzyły i zaopiniowały dla Komisji Finansów Publicznych:

– sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. (druk nr 1234) wraz z analizą NIK (druk nr 1273) w zakresie:

1) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie części oświatowej:

– wydatki;

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 11, 26, 52 i 62;

3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

a) 801 – Oświata i wychowanie:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe;

b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza:

– dochody i wydatki,

– dotacje celowe;

4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety województw.

W posiedzeniu udział wzięli: **Dariusz Piontkowski** sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, **Dariusz Zielecki** p.o. wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Piotr Prokopczyk** dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli, **Kamila Szczerbińska** radca ministra w Ministerstwie Finansów.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Jasińska**, **Daria Grochowska**, **Agnieszka Kalinowska-Wójcik**, **Jolanta Osiak**, **Krzysztof Kumor** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dzień dobry. Otwieram wspólne posiedzenie obradujących wspólnie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Witam państwa posłów i gości. Witam pana Dariusza Piontkowskiego – sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Witamy panią Ilonę Kielan-Glińską – wicedyrektor

Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Dyrektor? Witamy pana dyrektora.

Stwierdzam kworum. Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. (druk nr 1234) wraz z analizą NIK (druk nr 1273) w zakresie: 1) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie części oświatowej: wydatki; 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 11, 26, 52 i 62; 3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: a) 801 – Oświata i wychowanie: dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje celowe; b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza: dochody i wydatki, dotacje celowe; 4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety województw. Czy są uwagi odnośnie do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek dzienny.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Proponuję łączne zreferowanie i łączną dyskusję nad wszystkimi częściami budżetowymi. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły wniosek. Proszę o zabranie głosu pana Dariusza Piontkowskiego, sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, o przedstawienie sprawozdania w częściach 82, 83 i 85. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki Dariusz Piontkowski:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysokie Komisje, państwo przewodniczący, część 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego to tzw. subwencja oświatowa.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Poprosimy trochę bliżej mikrofon, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MEiN Dariusz Piontkowski:

Część 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego to tzw. subwencja oświatowa. Plan na 2020 rok to było 49 835 775 tys. zł. Ta planowana subwencja była wyższa od subwencji z 2019 roku o prawie 3 000 000 tys. zł – czyli o 6,2% więcej. W trakcie roku budżetowego część 82 wzrosła łącznie o 321 000 tys. zł, z tego 50 000 tys. zł na zwiększenie rezerwy, a 271 000 tys. zł na wprowadzenie jednorazowego dofinansowania dla nauczycieli z przeznaczeniem na zakup usługi dostępu do internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć. Często używano określenia „nauczyciel 500+”. Łącznie subwencja wzrosła do kwoty ponad 50 156 000 tys. zł. Łącznie było to więcej o 3 250 000 tys. więcej, czyli o 6,93% więcej niż w 2019 roku.

Subwencja została skalkulowana zgodnie za art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Uwzględnione zostały skutki zmian w strukturze awansu zawodowego nauczycieli oraz skutki zmiany liczby etatów nauczycieli. Uwzględniono także nowe zadania oświatowe oraz zmianę zakresu obecnych zadań oświatowych. Najważniejsze z nich to przekazanie szkół prowadzonych przez jst ministrowi kultury bądź ministrowi rolnictwa, podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli o 6% od stycznia 2020 roku, skutki przechodzące podwyżki nauczycieli od 1 września 2019 roku o 9,6% oraz zmiany w liczbie i strukturze awansu zawodowego nauczycieli.

Subwencja oczywiście została podzielona pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Dokonano tego na podstawie przepisów rozporządzenia ministra edukacji narodowej w sprawie podziału subwencji oświatowej. Zgodnie z tymi wyliczeniami standard finansowy A w 2020 roku wyniósł ponad 5917 zł i w stosunku do 2019 roku był wyższy o ponad 6%. W trakcie roku budżetowego rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej uległa zwiększeniu o ponad 253 000 tys. zł. Z tego, jak wspominałem, 50 000 tys. zł to ta część rezerwy, którą zwiększono na mocy ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2020 rok. Nieco ponad 1000 tys. zł – 0,4% z tej dodatkowej kwoty – przepisano do rezerwy. Ponad 3300 tys. zł uzyskano w wyniku zmniejszenia części oświatowej subwencji ogólnej osiemnastu jednostkom samorządu terytorialnego z tytułu korekty błędów w danych przekazanych przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych.

Podział rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej pomiędzy jst został dokonany zgodnie z kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z 2020 roku. Był opiniowany przez Zespół do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Ostatecznie minister finansów na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania rozdysponował dla poszczególnych jst środki w wysokości ponad 253 000 tys. zł, jak wspomniałem. Najważniejsze tytuły, na które rozdysponowano te środki to wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych – łącznie prawie 48% tych środków. Następnie wydatki związane z likwidacją szkód w obiektach oświatowych związanych z wydarzeniami losowymi – niespełna 0,8%, odprawy dla zwalnianych nauczycieli – 11,8% środków, dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych – ponad 30%, dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne pomieszczeń dydaktycznych w nowo wybudowanych obiektach bądź nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji – 7,7%, dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne w szkołach rozpoczynających kształcenie w zawodach, w których szkoły te dotychczas kształcenia nie prowadziły – łącznie 1,5%. Najmniejsza kwota to korekta błędów statystycznych – 0,1% środków z rezerwy 04.

Według stanu na koniec grudnia 2020 roku na rachunki jst przekazane zostały środki z tytułu części subwencji oświatowej w łącznej kwocie 50 156 575 tys. zł. Najwięcej z tego otrzymały gminy – ponad 44%, powiaty – niespełna 20%, miasta na prawach powiatu w części gminnej – ponad 16,5%, w części powiatowej prawie 18%, województwa samorządowe tradycyjnie niewielką część tych środków – zaledwie 1,3%.

Jeśli chodzi o część 83 – Rezerwy celowe, rezerwy w pozycjach: 11, 26, 52 i 62 łącznie były w wysokości 2 352 600 tys. zł. Wydatki zrealizowano w prawie 95% planu. Powyższe wydatki przeznaczono na takie zadania jak stypendia prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych – prawie 16 000 tys. zł, środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, na realizację programu rządowego „Aktywna tablica” oraz priorytet trzeci „Narodowego programu rozwoju czytelnictwa” – na tę rezerwę przeznaczono łącznie ponad 802 000 tys. zł. Następna jest rezerwa celowa 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego. Tu zaplanowano łącznie prawie 1 500 000 tys. zł. Środki na zwiększenie oświatowej subwencji ogólnej z przeznaczeniem na zwiększenie rezerwy wyniosły 50 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o część 85 – budżety wojewodów dochody w tej części budżetu zrealizowano w łącznej kwocie 2609 tys. zł – ponad 70% więcej niż planowano. Uzyskano tu wpływy m.in. ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur. Zwroty niewykorzystanych dotacji oraz płatności wiązały się często z problemami związanymi z covidem. Części zadań po prostu nie można było zrealizować. Wpływy wynikały też z opłat za zezwolenia, akredytacje i opłaty ewidencyjne. Wydatki w tej części budżetu to 2 512 565 tys. zł. Zrealizowano je niemal w 98%, z tego w dziale 801 – Oświata i wychowanie w wysokości 2 195 300 tys. zł i w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w wysokości 258 500 tys. zł.

W ramach powyższych środków zrealizowano zadania związane z działalnością kuratoriów oświaty i delegatur, dofinansowaniem placówek przedszkolnych, dotacjami dla jst z przeznaczeniem na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, nagrody kuratorów oświaty dla nauczycieli, „Aktywną tablicę”, priorytet trzeci „Narodowego programu rozwoju czytelnictwa”, wspieranie doradztwa metodycznego na terenie województw, pomoc materialną dla uczniów, czyli stypendia i zasiłki szkolne.

To tyle na wstępie. Państwo przewodniczący, szanowni państwo, dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo o zabranie głosu pana dyrektora Piotra Prokopczyka.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, podzieliliśmy się troszeczkę zadaniami. Jeśli chodzi o punkt pierwszy, czyli część budżetową 82 – Subwen-

cje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej temat przedstawi pan wicedyrektor Zielecki z Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, a w pozostałych częściach przedstawimy to wraz z panią dyrektorem. Jeśli pani przewodnicząca pozwoli, przekazałbym głos panu dyrektorowi.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Bardzo proszę, pan Dariusz Zielecki.

Pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, nie możemy mówić o ocenie NIK, jeśli chodzi o część oświatową subwencji ogólnej, bo ta ocena wydana jest za całą część 82. Mogę powiedzieć tylko tyle, że minister finansów wykonując budżet państwa w części 82, rzetelnie i zgodnie z przepisami dokonał wyliczeń poszczególnych części subwencji należących się jednostkom samorządu terytorialnego oraz wysokości wpłat do budżetu państwa, przekazał środki poszczególnych części, w tym części oświatowej, prawidłowo. Poza jednym przypadkiem rozdysponował on również prawidłowo rezerwy do jednostek samorządu terytorialnego. Ten jeden przypadek nie dotyczy rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

Przechodząc stricte do części oświatowej, została ona, jak pan minister wcześniej zaznaczył, przekazana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego w łącznej kwocie nieco ponad 50 000 000 tys. zł. W tym było prawie 254 000 tys. zł z tytułu rozdysponowania środków z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Łączna kwota była zgodna z planem i o prawie 7% wyższa niż w roku ubiegłym. Ta wydzielona część subwencji oświatowej w formie rezerwy to 0,4%. Została ona terminowo rozdysponowana na podstawie 7 wniosków ministra edukacji narodowej w oparciu o kryteria podziału rezerwy zaakceptowane przez stronę samorządową Zespołu do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Środkami z rezerwy dofinansowano m.in. wydatki z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, wyposażenie szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne, doposażenie nowych pomieszczeń szkół i placówek w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne.

Jeszcze powiem może o jednej kwestii. W 2020 roku minister wydał 20 decyzji zmniejszających kwoty części oświatowej z subwencji ogólnej dla 18 jednostek samorządu terytorialnego łącznie o ponad 3300 tys. zł. Kwoty te zostały potrącone z kolejnych rat subwencji ogólnej i zwiększyły rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej. Szczegółowe badanie przeprowadziliśmy w zakresie 5 takich decyzji. Wykazało ono, że zostały wydane prawidłowo, bez zbędnej zwłoki i zgodnie z obowiązującymi procedurami, a korekt dokonywano w związku ze stwierdzeniem błędnych danych w systemie informacji oświatowej, stanowiących podstawę naliczenia części oświatowej w subwencji ogólnej.

To wszystko, co mam w zakresie subwencji oświatowej. Pozwolę sobie oddać głos panu dyrektorowi. Dziękuję.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję. Rozumiem, pani przewodnicząca, że będziemy kontynuowali.

Jeśli chodzi o kwestie związane z częścią budżetową 83 – Rezerwy celowe, trzeba podkreślić, że w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 roku NIK zbadła wybrane pozycje rezerw celowych, gdzie nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Na przykład podczas kontroli w części 28 szczegółowym badaniom poddano środki z pozycji 31, 49 oraz 20 rezerw celowych na łączną kwotę 118 000 tys. zł. Środki z pozycji 49 i 20 budżetu państwa zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i w pełnej wysokości. Również w trakcie kontroli budżetu państwa w części 30 szczegółowo zbadano wydatkowanie środków z części 83 – Rezerwy celowej. Jeśli chodzi o badane pozycje, były to pozycje 68, 73, 33. W tym zakresie NIK stwierdziła, że środki otrzymane z wyżej wymienionych rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Dodatkowo chciałbym tylko wskazać państwu, że w drugiej połowie 2020 roku w Ministerstwie Finansów, w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i w wybranych ośmiu urzędach wojewódzkich przeprowadzono kontrolę „Planowanie

i wykorzystanie rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich”. Została ona przeprowadzona w drugiej połowie 2020 roku. Oczekiwanie jest, że wyniki tej kontroli powinny być dostępne pod koniec bieżącego miesiąca. To wszystko, jeśli chodzi o kwestie związane z rezerwami celowymi.

Jeśli chodzi o część budżetową 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza chciałbym przedstawić stanowisko NIK. Dochody działu Oświata i wychowanie miały znikomy udział w dochodach ogółem w budżetach województw i nie były przedmiotem szczegółowego badania przez NIK. Jeśli chodzi o kwestię wydatków budżetu państwa na oświatę i wychowanie, zrealizowanych przez wojewodów, stanowiły one niecałe 3% ogółu wydatków wojewodów. W ramach kontroli wykonania budżetu państwa przeprowadzonej u wojewodów nie wykazała ona nieprawidłowości w zakresie realizacji wydatków działu Oświata i wychowanie. Należy też podkreślić, że nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Jeżeli chodzi o dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, to niestety, ale dochody i wydatki w tym dziale nie były przedmiotem szczegółowego badania NIK ze względu na ich znikomy udział w dochodach i wydatkach budżetów wojewodów. Badaniem objęte były prowadzone przez wojewodów działania windykacyjne na rzecz odzyskania zaległych dochodów. Trzeba podkreślić, że na koniec 2020 roku w dziale nie wystąpiły zobowiązania. W 2020 roku nie przewidziano ani nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

To wszystko, jeśli chodzi o kwestię naszego stanowiska. Jeśli będą dalsze pytania czy też kwestie do wyjaśnienia, jesteśmy gotowi do udzielenia odpowiedzi. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Oczywiście, dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani poseł Agnieszka Górską przedstawi koreferat i wnioski do opinii w odniesieniu do części 82 i 83.

Posel Agnieszka Górską (PiS):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo, ubiegły rok był nietypowy i trudny dla nas wszystkich. Trudności te nie zakłóciły jednak realizacji wydatków państwa w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, a także w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w pozycjach: 11, 26, 52 i 62, które zostały w pełni zrealizowane. Podział kwot na poszczególne samorządy był już szczegółowo przytoczony przez pana ministra i nie będę powielala tych informacji.

Stwierdzić natomiast trzeba, że rząd na bieżąco nadzorował działania i reagował w miarę potrzeb na zgłaszane potrzeby wynikające z nadzwyczajności sytuacji. Wydzielona z części oświatowej subwencji ogólnej rezerwa 0,4% części oświatowej została zwiększona o 54 400 tys. zł, zgodnie z wymaganymi przepisami, realizując wydatki z tytułu: zadań szkolnych i pozaszkolnych, wyposażenia szkół w podstawowe pomoce dydaktyczne do realizacji podstawy programowej, doposażenia nowych pomieszczeń szkół w sprzęt szkolny, pomoce dydaktyczne, zakup usług dostępu do internetu, sprzętu i oprogramowania przydatnego w prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem kształcenia na odległość czy też innych technik realizacji zajęć. Ogólnie, po zwiększeniu na konta samorządów zostały terminowo przekazane środki w ramach subwencji ogólnej części oświatowej w wysokości 50 156 000 tys. zł. Były to środki wyższe w porównaniu do 2019 roku o 6,9%. W kwocie części oświatowej subwencji ogólnej zostały uwzględnione m.in. podwyżki wynagrodzeń nauczycieli, skutki zmian w strukturze awansu zawodowego nauczycieli oraz skutki zmian w liczbie etatów nauczycieli.

Jeśli chodzi o rezerwy celowe na 2020 rok, zostały one również sukcesywnie wykorzystane na planowane zadania oświatowe, m.in. na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, bezpłatne podręczniki i materiały edukacyjne, programy z zakresu edukacji patriotycznej, zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego, stypendia prezesa Rady Ministrów, a także na zwiększenie rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, o której mówiłam wcześniej.

Konkludując, po analizie wszystkich otrzymanych dokumentów i przeprowadzonej dyskusji na posiedzeniu podkomisji wnoszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2020 roku w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek

samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej i części 83 – Rezerwy celowe, w pozycjach: 11, 26, 52 i 62. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę panią poseł Krystynę Szumilas o przedstawienie koreferatu do opinii Komisji w odniesieniu do części 85.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, po pierwsze ze względu na to, że Najwyższa Izba Kontroli nie badała dokładnie budżetów wojewodów i tej części budżetowej, o której mam mówić, nie ma materiału, które jako posłowie moglibyśmy dokładnie przeanalizować. Po drugie, nastąpiła bardzo duża blokada środków ze względu na przeniesienie ich na działania związane z covidem. Zrobiono tak, że tych środków... Przepraszam, maseczki jednak bardzo utrudniają tego typu wystąpienia, ale oczywiście ze względów epidemicznych powinniśmy je mieć założone.

Bardzo duża część budżetu poza subwencją oświatową została zablokowana i przeniesiona do rezerwy, nad którą jako posłowie nie mamy kompletnej kontroli. W sprawozdaniu z wykonania budżetu nie mamy informacji o tym, jak zostały rozdysponowane te środki, które znalazły się poza budżetem państwa. Chciałam też powiedzieć, że np. w niektórych rezerwach, jak chociażby w rezerwie, która została przeznaczona na wyrównywanie szans edukacyjnych, całość budżetu nie jest wykorzystana. Z tych powodów chciałam zgłosić wniosek o negatywne zaopiniowanie tej części budżetu, którą jako koreferent przygotowywałam. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Zdaje się, że zgłaszała się pani poseł Katarzyna Lubnauer i pani poseł Szumilas. Bardzo proszę, Katarzyna Lubnauer.

Poseł Katarzyna Lubnauer (KO):

Chciałam zadać pytanie dotyczące wykonania budżetu. Rozumiem, że jeśli chodzi o stronę księgową, nie ma tam większych zarzutów, ale pragnę zapytać o to, co jest esencją subwencji. Jakie są dane ministerstwa, w jakim stopniu subwencja wystarcza na to, na co powinna, czyli na pokrycie kosztów edukacji? Co prawda regularnie słyszę informacje ze strony rządzących, że edukacja jest zadaniem własnym gminy. Ale wobec planów przedstawianych obecnie przez pana Czarnka, który chce zabrać samorządom kontrolę nad szkołami całkowicie i kuratorzy mają decydować nie tylko o tym, kogo powołać i odwołać ze stanowiska dyrektora, ale nawet o zamykaniu szkół prywatnych, pytanie staje się tym bardziej celowe – czy mamy dane dotyczące tego, jak wiele samorządy dokładały do subwencji oświatowej w 2020 roku?

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Rozumiem, że to pytanie do ministra?

Poseł Katarzyna Lubnauer (KO):

Raczej tak.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dobrze. Proszę, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Po pierwsze chciałam się odnieść do tej części związanej z subwencją oświatową. Oczywiście, że NIK zaopiniowała ten projekt i nie znalazła nieprawidłowości w wydatkowaniu tych środków, bo zostały one rozdysponowane między samorządy zgodnie z algorytmem.

To, co budzi niepokój, o czym powinniśmy dziś rozmawiać, to po pierwsze wysokość subwencji oświatowej. Kwestia matematycznego rozdysponowania pomiędzy samorządy to algorytm, który działa lepiej lub gorzej. Ministerstwo nie ma zbyt wielkiego pola do manewru. Doskonale wiemy, że wysokość subwencji jest za mała. Samorządy już dziś dokładają do edukacji bardzo duże środki. Chciałabym usłyszeć od pana ministra informację, jaki jest udział samorządów w finansowaniu zadań oświatowych – tych subwencionowanych – jaki był w 2020 roku i jak zwiększał się na przestrzeni lat, jeśli

chodzi o subwencję oświatową? Druga sprawa, jak w ogóle wyglądają wydatki na edukację w sprawozdaniu budżetu państwa i udział samorządów w tych wydatkach? Strona samorządowa bardzo mocno i głośno sygnalizuje, że udział samorządów w pokrywaniu wydatków oświatowych bardzo mocno rośnie, a dochody samorządów spadają.

Chciałabym też usłyszeć, dlaczego nie została wykorzystana rezerwa na wyrównywanie szans edukacyjnych? W tej rezerwie jest największy procent niewykorzystanych środków. Chciałabym też usłyszeć, o jaką kwotę pomniejszono w stosunku do pierwotnego budżetu budżet edukacyjny? Czyli budżet w różnych częściach budżetu państwa w związku z zablokowaniem środków i przeniesieniem ich na wydatki związane z covidem. Chciałabym zapytać pana ministra, czy jako posłowie będziemy mieli szansę zapoznać się ze sposobem wydatkowania środków na walkę z covidem przeznaczonych na edukację? To nas w Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży interesuje. Z uwagi na te wszystkie zastrzeżenia związane z subwencją oświatową, zbyt małym i niejasnym wydatkowaniem środków, chociażby z rezerwy subwencji oświatowej, proponuję negatywne zaopiniowanie realizacji budżetu w części 82.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Bardzo proszę, pani poseł Weisło.

Poseł Marta Weisło (KO):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, jeżdżąc po okręgu, po Polsce, spotykając się z samorządami i samorządowcami, słyszy się płynący z ich ust jeden przekaz, tj., że ich budżety są zabijane przez wydatki na oświatę, które nie są absolutnie kompatybilne z kosztami.

Od Ministerstwa Edukacji słyszymy, że od 2015 roku zwiększyli państwo wydatki na oświatę. Zwiększyliście wydatki kwotowo, a procentowo te wydatki niestety spadły. Chciałabym od pana ministra dostać informację, jak procentowo wzrosły koszty na oświatę i jak procentowo wydatkujecie subwencję oświatową dla samorządów? Czy ta subwencja jest tak samo rozliczana w poszczególnych województwach i gminach? Z informacji od samorządowców wynika, że niektórzy dostają subwencję na poziomie 50%, inni nieco ponad 40% a jeszcze inni – 70%. Czy to jest tak, że w zależności od tego, kto rządzi w jakiej gminie i z jakiego jest ugrupowania, ta subwencja jest wyższa bądź niższa? Proszę o odpowiedź szczegółową, w odniesieniu do regionów, dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

To jest, zdaje się, uregulowane odpowiednimi przepisami. Są specjalne wzory i algorytmy, ale myślę, że pan minister wyjaśni to lepiej. Zanim oddam głos kolejnym posłom, mam jeszcze prośbę do pana dyrektora z NIK. Panie dyrektorze, w wypowiedzi pani poseł Szumilas to wybrzmiało, a nie chciałabym, aby były niejasności i chęć, abyśmy się dobrze zrozumieli, jakoby ta część nie była przez państwa opiniowana, nie wiadomo z jakiego powodu – bo wam się nie chciało czy coś takiego. Na poprzednim posiedzeniu Komisji pan przedstawiciel NIK nam świetnie wytłumaczył, że zmieniły się przepisy. Bardzo proszę, aby przy okazji wytłumaczył pan, dlaczego tak to w tym roku wygląda. Aby wszystko było jasne,

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Postaram się zadośćuczynić prośbie.

Jeśli chodzi o kwestię subwencji oświatowej, to było przedstawione przez pana dyrektora. Takie podejście jest stosowane w ramach metodyki kontroli wykonania budżetu państwa. W przypadku kontroli dotyczącej części 85 – budżetów wojewodów i poszczególnych działów w zależności od tego, jak duża jest wartość tych działów, stosownie podchodzimy do realizacji zadań kontrolnych. Jeśli chodzi o dział 801 – Oświata i wychowanie, podlegał on kontroli. Nie podlegały kontroli dochody w tym dziale, ale wydatki jak najbardziej. Stwierdzenie, że w dziale 801 nie było kontroli NIK, nie zgadza się ze stanem faktycznym. W swojej wypowiedzi podniosłem, że kontrola wykonania budżetu państwa, przeprowadzona u wojewodów, nie wykazała nieprawidłowości w zakresie realizacji wydatków działu – Oświata i wychowanie. Mogę to rozszerzyć i podać pewne wartości, ale tak wygląda dział 801 – Oświata i wychowanie.

Jeśli chodzi o dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, rzeczywiście ze względu na to, że dochody i wydatki w tym dziale stanowią znikomy udział w dochodach i wydatkach budżetów województw, nie były one przedmiotem szczegółowego badania NIK. Jeśli patrzymy na część 85, jeśli chodzi o budżet wojewodów, dział 801 został skontrolowany. Nie zostały skontrolowane dochody, ale zostały skontrolowane wydatki. Jeśli chodzi o dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, w tym przypadku ze względu na ich znikomy udział w dochodach i wydatkach budżetów wojewodów, NIK nie badała szczegółowo dochodów i wydatków w tym dziale. Można jeszcze dodać, że udział dochodów zrealizowanych w 2020 roku w tym dziale w dochodach ogółem budżetów województw wyniósł 0,02%, a wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą stanowiły 0,3% wydatków budżetu państwa ogółem wykonanych w budżetach wojewodów. To jeśli chodzi o tę kwestię, którą przedstawialiśmy. Pan dyrektor Zielecki chciałby jeszcze odnieść się do dodatkowych kwestii.

Pełniący obowiązki wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Zielecki:

Aby było pełne zrozumienie, jeśli chodzi o badanie przez NIK subwencji, badanie w zakresie dochodów i wydatków w tej części jest prowadzone z punktu widzenia ministra finansów. De facto jest to kontrola sposobu rozdzielenia środków subwencji na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego – po pierwsze określenia wysokości przysługujących środków i rozdzielenia ich. Trzeba oczywiście pamiętać, że jednostki samorządu terytorialnego otrzymują tę subwencję jako jedno ze źródeł finansowania zadań oświatowych, bo to zadania własne samorządów. Ta część finansowania zadań samorządów jest bardzo istotna, ale oprócz tego wykorzystują też środki własne.

Jeśli jest takie zainteresowanie Komisji, to może dobrze, że tak się stało, bo w planie pracy na 2021 rok NIK przewidziała kontrolę finansowania zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego z subwencją. Myślę, że wiele aspektów, o których tu państwo przed chwilą mówili, m.in. rozdział środków, proporcje między środkami własnymi i środkami z subwencji będą badane w tej kontroli bezpośrednio w jednostkach samorządu terytorialnego. Spodziewamy się wyników tej kontroli, ale nie tak szybko – myślę, że w połowie przyszłego roku. Wtedy powinny być dla państwa dostępne. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Oddam teraz głos pani poseł, poza kolejnością, bo zgłosili się jeszcze koledzy, ale pragnę zapytać, do której części w części 85 wyraża pani negatywną opinię? Czy do obu? Bardzo proszę, pani poseł.

Posel Krystyna Szumilas (KO):

Po pierwsze do subwencji, po drugie do budżetów wojewodów. Powiedziałam to wyraźnie. Chciałam zwrócić uwagę na jedną rzecz. Mówimy w tej chwili o budżecie państwa. Interesuje nas stosunek środków wydawanych przez samorządy do środków, które są wydatkowane na ten cel poza subwencją oświatową, z budżetu państwa. Tu te proporcje naszym zdaniem są zachwiane.

Występowałam o informacje do dyrektora departamentu w Ministerstwie Edukacji i powiedziano mi, że trzeba te informacje pozyskać całkiem inną drogą, tak jakby poseł nie mógł się zwrócić o prostą informację matematyczną do odpowiedniego pracownika Ministerstwa Edukacji. Niestety nie mamy rzetelnych informacji o tym, jak zwiększa się udział samorządu. Mój wniosek nie dotyczy tego, aby kontrolować samorządy, jak one wydają pieniądze, tylko żeby skontrolować rząd, na jakiej podstawie określa taką, a nie inną wysokość subwencji oświatowej i dlaczego tak się dzieje, że ten udział samorządów w finansowaniu zadań oświatowych rośnie, a jako posłowie nie jesteśmy o tym informowani. Tego dotyczył mój wniosek. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Pani poseł, jeszcze raz, abyśmy dobrze się zrozumieli – pani referowała część 85 w zakresie: Oświata i wychowanie, w tym dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach. Tu nie ma subwencji. Pytam, czy w tej części pani opiniuje negatywnie?

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

To pierwsze pytanie. Tak, negatywnie opiniuje pani jako koreferent. Druga część – również 85 w zakresie administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami – Budżety wojewodów. Również pani opiniuje negatywnie?

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję uprzejmie.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dodatkowo zgłosiłam, nie jako koreferent, ale jako poseł w dyskusji negatywny wniosek dotyczący części 82.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję za wyjaśnienie. Dobrze, to oznacza, że wszystkie części poddamy pod głosowanie. Wszystko jasne. Teraz poproszę jeszcze o zabranie głosu posła Zbigniewa Dolatę. Bardzo proszę.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Dziękuję bardzo. Myślę, że w tej dyskusji, która rozgorzała, trzeba przywrócić rozumienie podstawowych pojęć. Zadania oświatowe to zadania własne jednostek samorządu terytorialnego. Szkoły utrzymuje się z subwencji i dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Trudno powiedzieć – jest to wręcz absurdalne – że samorzady, gminy i powiaty dopłacają do szkół.

To jakby powiedzieć, że rodzice dopłacają do wychowania swoich dzieci. To zupełny absurd. Gdyby ktoś nagle zaczął się awanturować i twierdzić, że 500+ nie wystarcza mu na wychowanie dzieci, bo wydaje znacznie więcej – oczywiście że tak, bo to są jego dzieci i on ma za zadanie je wychowywać i utrzymywać z dochodów własnych. Oczywiście samorzady, mając takie zadania własne, oświatowe, wydatkują środki. To nie jest żadna łaska. To są pieniądze, które samorzady, gminy, powiaty inwestują w swoje dzieci i młodzież. To najlepsza inwestycja. Środki wydane na oświatę i szkoły są najlepszą inwestycją. Państwo pomaga w realizacji tego zadania własnego. Jeśliby państwo sobie poczytali, to samo pojęcie „subwencja”, po łacinie *subventio*, znaczy „zapomoga”. To państwo dopłaca do szkół samorządowych. Powinniście już naprawdę to zrozumieć, zwłaszcza że wiele razy na ten temat dyskutowaliśmy.

Oczywiście samorzady wytworzyły w przestrzeni medialnej takie poczucie, że są jakoś specjalnie skrzywdzone tym, że to zadanie własne realizują i wydatkują na nie środki, bo pewnie lepiej byłoby wydać, zamiast na szkoły, na wykonanie iluś tam metrów chodnika, kanalizacji czy jakiegokolwiek inne zadanie. Oczywiście to jest ważne, ale moim zdaniem wychowanie dzieci i młodzieży jest ważniejsze. Nie sposób powiedzieć, że rząd Prawa i Sprawiedliwości wydatkuje mniej środków w ramach subwencji oświatowej, bo jest dokładnie odwrotnie. Jeśli zobaczymy poziom subwencji w 2015 roku – 40 000 000 tys. zł i w 2021 roku – 52 000 000 tys. zł, to chyba ten fakt jest jednoznaczny i oczywisty. To 37% środków więcej w ciągu 5 lat. Naprawdę, nie powtarzajcie tych nieprawdziwych informacji. Od tego, że powtórzycie je 50 razy, nie staną się prawdziwe, dalej będą fałszywe.

Po drugie samorzady nie mogą naprawdę narzekać na poziom dochodów własnych. Dzięki sprawnej polityce rządu Prawa i Sprawiedliwości i rozwojowi gospodarstwu mamy ogromny wzrost dochodów z tytułu PIT i CIT, a w tych podatkach mają udziały jednostki samorządu terytorialnego. Podam kilka przykładów, które podawałem wcześniej. Być może pan minister też się do tego odniesie, ale choćby Warszawa, w ciągu jednego roku, porównując 2018 rok do 2019 roku miała udział w PIT większy o 562 000 tys. zł. Wśród blisko 3 tys. samorządów

zaledwie w 60 zanotowano niewielką obniżkę udziału w PIT. Generalnie dochody jednostek samorządu terytorialnego zdecydowanie wzrosły.

Oczywiście poszczególne jednostki, burmistrzowie, wójtowie, prezydenci, rady gmin i powiatów decydują, na co chcą wydać środki. Niestety świadomość wagi zadań oświatowych nie we wszystkich samorządach jest dostateczna. W wielu miejscach, nawet dziś, niektórzy samorządowcy próbują np. szukać oszczędności, likwidując szkoły. W wielu takich przypadkach interweniowałem, nawet niedawno. Na szczęście zmieniliśmy ustawę w ten sposób, że opinia kuratora nie jest już tylko opinią...

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Wróćmy do budżetu, panie pośle.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Muszę odpowiedzieć, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Mamy po kilkanaście posiedzeń Komisji, proszę mówić o budżecie.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Świetnie, ale jednak odpowiem, bo to chyba jest do rzeczy, że teraz kurator ma prawo weta i korzysta z niego.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Proszę mówić o budżecie.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, bardzo przepraszam, ale tak się nie da pracować, jeśli pani przewodnicząca będzie mi co pół zdania przerywać. To jest dokładnie o budżecie. Dzięki temu, że te środki z subwencji i z udziału w PIT i CIT rosną, to dziś presja na likwidację szkół jest zdecydowanie mniejsza. Jest jeszcze ten bezpiecznik w postaci veto kuratora. Dzięki temu bardzo wiele szkół, które w czasach rządów Platformy Obywatelskiej były zagrożone, ale na szczęście przetrwały tę hekatombę, którą zgotowały poszczególne panie minister w czasach rządu PO i PSL, mogą dziś funkcjonować.

W tych również małych szkołach mogą nadal uczyć się dzieci. To jest wielkie osiągnięcie. Ci, którzy najwięcej napsuli ten system i sprawili, że rzeczywiście bardzo wiele szkół zlikwidowano, dziś ronią krokodyle łzy i próbują przekonywać, że jest gorzej, niż było za ich rządów, a jest zdecydowanie lepiej. Oczywiście zawsze może być jeszcze lepiej. Chciałbym, aby dochody własne samorządów rosły i aby rosła subwencja oświatowa. Jeśli chodzi o subwencję, na pewno tak będzie. Dochody własne też rosną. Możemy powiedzieć, po odczycie wyników budżetowych z ostatnich 5 miesięcy, że mamy wzrost udziału w PIT w stosunku do 2020 roku o 23%. Mamy więcej o 5 300 000 tys. zł z tytułu udziału w PIT, 600 000 tys. zł z tytułu udziału w CIT. Sytuacja się poprawia i dobrze, aby opozycja również to dostrzegła. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Pani poseł Joanna Borowiak. Bardzo proszę.

Poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, słuchając argumentów przedstawionych przez panią poseł Krystynę Szumilas, nie sposób się z nimi zgodzić, bo zdają się mało merytoryczne i nie odzwierciedlają stanu faktycznego. Z tego powodu zgłaszam wniosek przeciwny do wniosku pani poseł Krystyny Szumilas, jeśli chodzi o ocenę tej części, nad którą procedujemy. Zgłaszam wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 31 grudnia 2020 roku w części budżetowej 85. Chcę przypomnieć pani poseł Krystynie Szumilas, że część, o której pani poseł mówiła, czyli części 82 i 83, koreferowała pani poseł Agnieszka Górka. Opinia była pozytywna. Oczywiście pani poseł może mieć odmienne zdanie, bo to jest prawo demokracji, ale uprzejmie proszę o niewprowadzanie członków Komisji w błąd i odnoszenie się do tego obszaru, który miała pani poseł przedstawić, tak aby nie zaciemniać obrazu i aby nie było takiego odbioru, że to jednak mimo wszystko wystąpienie polityczne. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Pani poseł Agnieszka Górska – bardzo proszę, króciutko.

Poseł Agnieszka Górska (PiS):

Tak, bardzo króciutko. Szanowni państwo, pani przewodnicząca, odbieram tę rekomendację dotyczącą działu 85 jako niezrozumienie w ogóle tematu oświaty. Dziwię się, że mówiła to osoba, która tym tematem zajmowała się dosyć dogłębnie. To tak, jakby była pani przeciwko takim inwestycjom dla społeczeństwa czy dla dzieci jak budowa budynku sali gimnastycznej w Maszkowicach, budowa budynku przedszkola samorządowego Skarżysku Kościelnym i wielu innym wydatkom i inwestycjom. Ten sprzeciw dotyczy również wydatków na szkoły podstawowe, szkoły specjalne i inne formy wychowania przedszkolnego. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Pani poseł, w ramach ad vocem 30 sekund.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

W ramach ad vocem. Po pierwsze chciałam pani poseł Borowiak przypomnieć, że jesteśmy wszyscy pełnoprawnymi członkami Komisji. Jeśli koreferent się z czymś nie zgadza lub ma inną opinię dotyczącą budżetu, nie oznacza to, że jako posłowie mamy się z tą opinią wszyscy zgadzać. Po to tu jesteśmy, aby na ten temat dyskutować. To jedna rzecz. Chciałam też pani poseł – przepraszam, że nie zapamiętałam nazwiska – powiedzieć, że dlatego jesteśmy przeciwko wydatkom z budżetów wojewodów, bo niestety są polityczne. Nie jestem przeciwko sali gimnastycznej, szkole specjalnej, gdzieś tam w miejscowości X. Chciałabym, aby pieniądze z budżetu państwa były wydatkowane zgodnie z potrzebami, a nie zgodnie z tym, czy wójt jest sprzyjający władzy, czy nie. Tych informacji niestety nie mamy.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Ten temat omówimy na innym posiedzeniu Komisji. Pani poseł, kończmy dyskusję, bo za chwilę nie będziemy mieli kworum. Nie była pani wywoływana, nie ma ad vocem. Panie ministrze Dariuszu Piontkowski, bardzo proszę o zwięzłe odpowiedzi.

Sekretarz stanu w MEiN Dariusz Piontkowski:

Pani przewodnicząca Stachowiak-Różecka już mnie poinstruowała i postaram się odpowiedzieć krótko i zwięźle.

Po pierwsze fakt, że NIK nie przedstawił szczegółowej informacji w jakimś zakresie wcale, nie oznacza, że posłowie nie mieli informacji na temat wydatkowania bądź dochodów w poszczególnych działach budżetu. Poszczególne ministerstwa to państwu przedstawiały i na tej podstawie mogą państwo wyrobić sobie opinię na temat tego, jak realizowane były dochody i wydatki. NIK oczywiście dziękujemy za dodatkowe koreferaty, bo tak to należy traktować.

Po pierwsze subwencja w ostatnich latach zdecydowanie rosła. Przypomnę, jak wyglądała kilka lat wcześniej. Od 2012 roku do 2015 roku praktycznie niemal nie rosła, bo w ciągu 4 lat ta subwencja wzrosła z 39 200 000 mld zł do 40 400 000 tys. zł, czyli w ciągu 4 lat o 1 200 000 tys. zł. Proszę dać mi dokończyć, jeśli pani pozwoli, ja pani nie przerywałem. Od tego okresu subwencja wzrosła do ponad 50 000 000 tys. zł, czyli ponad 10 000 000 tys. zł więcej w subwencji. W liczbach bezwzględnych pokazuje to, że bardzo poważnie wzrosły wydatki z budżetu państwa na oświatę.

Oczywistym jest, że subwencja nie pokrywa wszystkich wydatków oświatowych, ponieważ zgodnie z ustawami część zadań samorządowych związanych z edukacją, np. wychowanie przedszkolne, przynajmniej w większości, nie jest subwencionowane. W związku z tym samorzady zobowiązane są, o czym mówił przedstawiciel NIK, do tego, aby część wydatków pokrywać z dochodów własnych. Pan poseł Dolata zwrócił uwagę na bardzo istotne zjawisko pojawiające się od kilku lat. Dzięki poprawiającej się sytuacji finansowej rosą dochody budżetu państwa, ale także samorządów terytorialnych. To dochody własne. W ubiegłym roku, o ile dobrze pamiętam, dochody własne samorządów w skali kraju wzrosły o 7,8%, czyli o ponad 10 600 000 tys. zł. Nie jest więc tak,

że samorządy nie miały środków z innych dochodów, poza subwencją bądź też dotacją przedszkolną na pokrycie wydatków oświatowych.

Także przedstawiciele NIK wspominali, że łącznie wydatki na oświatę są oczywiście wyższe niż subwencja oświatowa. W roku ubiegłym było to nieco ponad 120%. Najlepiej w tych procentach sytuowały się powiaty, bo musiały wydać zaledwie kilka procent ponad subwencję. Być może wynika to z tego, że zmieniła się struktura szkolnictwa, wygaszone zostały gimnazja, jeden rocznik odpadł w szkołach prowadzonych przez gminy i przeszedł do powiatów. W związku z tym wzrosła wyraźnie subwencja w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez powiaty. Stąd udział dodatkowych wydatków ze strony powiatów był mniejszy niż innych rodzajów samorządów.

Jeśli chodzi o niewykorzystane środki, o co pytała pani poseł, w części 85, już wyjaśniam, dlaczego ich nie wydatkowano.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Panie ministrze, przepraszam, bardzo proszę o zwięzłą wypowiedź, bo mamy kilkanaście posiedzeń Komisji. Wiem, że padło dużo pytań. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MEiN Dariusz Piontkowski:

Staram się, w miarę możliwości, pani przewodnicząca, ale potem pani poseł mi powie, że nie odpowiedziałem na pytania. Te niższe wydatki były związane z tym, że zakupiono podręczniki i materiały ćwiczeniowe po cenie niższej niż przysługująca im kwota dotacji; z brakiem ubiegania się przez dyrektorów szkół niepublicznych o przyznanie dotacji do bezpłatnego dostępu do podręczników materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych; przedłożeniem przez rodziców i uczniów dowodów zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych na niższą kwotę niż dopuszczalny limit określony w rozporządzeniu; wpływem do gmin mniejszej, niż zakładano, liczby wniosków o przyznanie pomocy materialnej itd.

To są podobne sytuacje. Pani poseł, nie było tu żadnego politycznego działania, tylko wpływały wnioski na niższe dotacje i nie mogliśmy, nawet jeśli chcielibyśmy, przekazać wyższych kwot. W związku z tym minister finansów mógł zablokować część niewykorzystanych rezerw i przeznaczyć je na zadania w zakresie COVID-19. Jak sobie na szybko policzyliśmy, to było około 180 000 tys. zł. Jednocześnie jako MEiN dostaliśmy dodatkowo 271 000 tys. zł na zadania w zakresie COVID-19, czyli 500+ dla nauczycieli na zakup sprzętu. Można więc powiedzieć, że bilans wyszedł dodatnio na rzecz edukacji. Uzyskaliśmy dodatkowe środki.

Nie ma politycznego dzielenia pieniędzy w ramach subwencji oświatowej. Subwencja jest dzielona zgodnie z algorytmem. Nie rozpoznaje, czy wójtem danej gminy jest człowiek związany z PiS, PSL, KO, czy jakkolwiek inną partią polityczną. Wedle ścisłego algorytmu jest ponad 70 wag, które decydują o tym, w jaki sposób przyznawana jest dotacja dla poszczególnych samorządów. To, że ona wzrasta lub wacha się w stosunku do poprzedniego roku w nieco innej proporcji, wynika m.in. ze zmian organizacyjnych, jakie zaszły w szkołach, ale też wynika z liczby uczniów, którzy są w danym samorządzie w szkołach bądź ze stopnia awansu zawodowego nauczycieli uczących w poszczególnych samorządach. Wynika to też z tego, czy powstają, czy nie, kolejne szkoły niepubliczne na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego.

Wydaje nam się, że wnioski o negatywne opinie o wydatkowaniu budżetu w działach związanych z edukacją są niezasadne. Jak stwierdzili przedstawiciele NIK, opieraliśmy się w konstruowaniu budżetu po stronie dochodów i wydatków obowiązującym prawem, zarówno w ustawach, jak i w rozporządzeniach. Wydatkowaliśmy tyle środków, ile było można, w stosunku do tych wniosków, które do nas wpłynęły i w stosunku do subwencji. Dlatego proszę o pozytywną opinię we wszystkich rozpatrywanych częściach budżetu.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Zamykam dyskusję. Głosujemy po kolei. Pani poseł, zabierała pani głos kilkakrotnie.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pani przewodnicząca, pan minister manipuluje danymi.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Głosujemy, szanowna pani poseł.

Przepraszam, to prawda. Pan poseł się zgłaszał, oddaję panu głos.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pani przewodnicząca, wniosek formalny.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Przepraszam pana, panie pośle. Był pan na liście. Słucham wniosku formalnego.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Wniosek formalny jest taki, aby nie blokowała pani dyskusji, nie zamykała jej przed zakończeniem. Pana ministra chciałabym prosić, aby przestał manipulować danymi. W 2007 roku subwencja oświatowa wynosiła 28 000 000 tys. zł – to czas, gdy Platforma Obywatelska objęła rządy. Gdy skończyliśmy rządy, wynosiła 40 000 000 tys. zł. Prosto licząc, to 12 000 000 tys. zł, a nie jak pan minister sugerował, 1 200 000 tys. zł. Proszę o rzetelną informację. Jeśli pokazuje pan całość rządów PiS, proszę pokazywać całość rządów poprzednich ugrupowań. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję, panie pośle Protas, bardzo pana przepraszam, pan rzeczywiście był na liście.

Sekretarz stanu w MEiN Dariusz Piontkowski:

Pani poseł, bardzo chętnie powiem, o ile wzrosła subwencja po 8 latach.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Panie ministrze, zaraz. Panie pośle Protas, bardzo proszę.

Poseł Jacek Protas (KO):

Szanowni państwo, nie mogę tego tak zostawić. Z wykładu pana posła Dolaty i wystąpienia pana ministra wynika, że samorzady, a więc my wszyscy powinniśmy się cieszyć, że rząd w ogóle cokolwiek dokłada do prowadzenia szkół i placówek oświatowych. Owszem, zadaniem własnym samorządu jest prowadzenie placówek oświatowych, ale są też źródła finansowania.

Podstawowym źródłem finansowania zadań oświatowych jest subwencja oświatowa. Mimo tego, iż rzeczywiście w liczbach bezwzględnych ta subwencja rosła za tych i za poprzednich rządów, tego nikt nie podważa, proporcje między środkami własnymi kierowanymi na utrzymanie oświaty z samorządów i subwencją zmieniają się na niekorzyść samorządu terytorialnego. To jest podstawowy problem. W liczbach bezwzględnych subwencje wzrastają, ale rosną koszty, które w dużej mierze są niezależne od samorządów, kogokolwiek, kto prowadzi szkoły. Daliście podwyżki nauczycielom, ale nie zwiększyliście subwencji. Prąd, ceny gazu, rosną w sposób zastraszający.

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):

Prąd to też jest zadanie własne, nie jest subwencjonowany. Zadania własne są subwencjonowane.

Poseł Jacek Protas (KO):

Czy mogę dokończyć, pani poseł? Bo słyszałem, że prąd to zadanie własne. OK. To są koszty funkcjonowania placówek oświaty. Niech pani mnie nie przekrzykuje.

Głos z sali:

Nie da się słuchać tych waszych wypowiedzi.

Poseł Jacek Protas (KO):

Niech pani wyjdzie, jak nie może pani słuchać.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Czy pan już skończył?

Poseł Jacek Protas (KO):

Jeszcze nie skończyłem. Wiem, że się państwu śpieszy, wykład pana Dolaty mógł trwać 15 minut, rozejdziemy się i wszystko będzie OK. Same sukcesy rządu PiS, a tak nie

jest. Cały czas dyskredytujecie samorządy terytorialne. Muszą coraz więcej dopłacać do oświaty, a jeśli chodzi o dochody z PIT i CIT, z samych tylko zmian ustawowych w 2019 roku w ubiegłym roku i w tym samorządy tracą 7 000 000 tys. zł. To są twarde dane. Nie zasłaniajcie się tym, że jest tak świetnie i tylko samorządy nie postrzegają zadań oświatowych jako najważniejszych. Tak absolutnie nie jest.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Rozmawiamy o tym co roku na każdym posiedzeniu Komisji i co roku apeluję – jest taka potrzeba, obserwuję to, jeśli chodzi o kolegów z Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, abyśmy poświęcili trochę czasu, być może jakieś posiedzenie Komisję, na wyjaśnienie istoty finansowania edukacji. Może w tym się różnimy. Państwo widzą to inaczej, my inaczej, warto pomyśleć o zmianach, złożyć w tym zakresie jakieś propozycje, zrozumieć, co jest subwencją, co zadaniem własnym gmin i jak ten podział przebiega.

Przy każdej okazji, gdy dyskutujemy o budżecie, przekonuję się, że naprawdę musimy tę wiedzę sobie uzupełnić. Wtedy ta dyskusja będzie bardziej merytoryczna i z większym pożytkiem również dla tych samorządów, o których pan mówi, które odczuwają, że być może tych środków na edukację mają za mało. Deklaruję, że na pewno taki punkt w naszych pracach Komisji się znajdzie. Pandemia w poprzednim roku nam trochę w tym przeszkodziła.

Rok w rok, przy okazji rozmów nad budżetem, konkretnym jego wykonaniem – przypomnę, że dlatego się tu spotkaliśmy – toczy się dyskusja o istocie, filozofii finansowania systemu edukacji. Proszę nie mieć do mnie żalu i pretensji. Ona jest siłą rzeczy ważna i istotna, ale nie może się zmieścić w tak krótkim czasie. Dlatego ta dyskusja została już zakończona. Krótko odpowie jeszcze pan minister. Deklaruję kolegom z Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, że na pewno do tego, co was najbardziej interesuje, czyli tej istoty finansowania, wrócimy sobie na odrębnym posiedzeniu.

Dziś wszystkich bardzo proszę, abyśmy wrócili do istoty, do tego, w jakiej sprawie się spotkaliśmy. Przypomnę, że to konkretny budżet, z konkretnego roku, jego wykonanie. Bardzo proszę odpowiedzieć zwięźle na pytanie, panie ministrze, i głosujemy.

Sekretarz stanu w MEiN Dariusz Piontkowski:

Jeszcze raz powtórzę, że konstrukcja budżetu była zgodna z prawem. Odpowiadając na państwa pytania, w 2020 roku tempo wzrostu subwencji oświatowej było o 1,5% wyższe niż tempo wzrostu wydatków jednostek samorządu terytorialnego na zadania oświatowe. To w dużej mierze odpowiedź na państwa wątpliwości. Fakt, że przytoczyłem dane z subwencji od 2012 roku, wynika z tego, że rządy Prawa i Sprawiedliwości trwają na razie 5 lat, a nie 8. Po 8 latach, jak sądzę, wzrost subwencji w liczbach bezwzględnych będzie wyższy, niż wzrost subwencji w czasie rządów PO–PSL.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, po kolei szanowni państwo, wszystkie części. Czy jest sprzeciw? Jest sprzeciw wobec wniosku pani poseł Agnieszki Górskiej o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z budżetu w części 82. Wobec tego poddajemy pod głosowanie wniosek pani Agnieszki Górskiej. Proszę aktywować urządzenia do głosowania i upewnić się, że wszyscy mają możliwość głosowania. Dziękuję, pani sekretarz. Tak jak państwo zgłaszaliście, tak głosujemy. Proszę o koncentrację. Szanowni państwo, tak jak koreferenci proponowali brzmienie wniosku, tak będziemy głosowali. Proszę o koncentrację.

Pani poseł Agnieszka Górską zaproponowała pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w części budżetowej 82 – Subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej. Głosujemy. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem tej części budżetu? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Głosowało 43 posłów, za 23, przeciw 19, wstrzymał się 1 poseł. Wniosek o pozytywne zaopiniowanie tej części budżetu został przyjęty.

Teraz część 83, również wniosek pani poseł Agnieszki Górskiej o pozytywne zaopiniowanie. Głosujemy. Przypomnę, 83 to rezerwy celowe. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Głosowało 45 posłów, za 24,

przeciw 21, nikt się nie wstrzymał. Wniosek o pozytywne zaopiniowanie tej części budżetu został przyjęty. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do wniosku pani poseł Szumilas. Głosujemy, ponieważ był sprzeciw. Pani poseł proponuje negatywną opinię do części budżetowej 85 w działach 801 i 854. Tak brzmiący wniosek poddaję pod głosowanie. Szanowni państwo, kto jest za negatywnym zaopiniowaniem części budżetowej 85 w działach 801 i 854? Kto jest przeciw negatywnemu zaopiniowaniu? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Głosowało 46 posłów, za 21, przeciw 25, nikt się nie wstrzymał. Wniosek został zaopiniowany pozytywnie, bo nie ma większości do negatywnego zaopiniowania. Dziękuję bardzo. Opinia jest pozytywna.

Ostatnie głosowanie. Część 85 – Budżety wojewodów w administracji rządowej. Wiedzą państwo, o co chodzi. Opinia pani koreferent również była negatywna. Poddaję w takim brzmieniu wniosek pod głosowanie. Głosujemy. Kto z państwa jest za przyjęciem wniosku o negatywnej opinii, zgłoszonego przez panią poseł Krystynę Szumilas? Kto jest przeciw wnioskowi negatywnemu? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Głosowało 47 posłów, za 21, przeciw 26, nikt się nie wstrzymał. Wniosek pani poseł Szumilas nie został przyjęty. Opinia Komisji wobec tego jest pozytywna. Dziękuję.

Poseł referent – proponuje panią poseł Agnieszkę Górską. Czy się zgadza? Dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie słyszę. Referentem zostaje pani poseł Agnieszka Górską. Komisje przyjęły tę propozycję.

Porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie. Dziękuję bardzo. Pędźcie państwo na kolejne komisje.